TERUGBLIK

op de overweging van 10 maart 2019

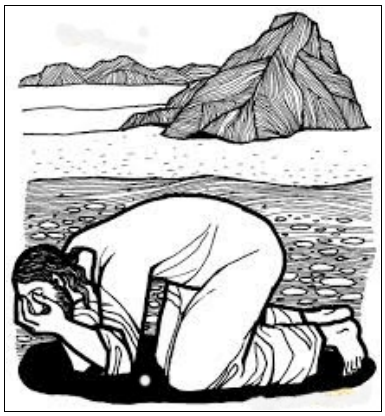

Eerste zondag van de 40-dagentijd

Het is zinnig de 40-dagentijd te openen met het verhaal van Jezus in de woestijn, waar Hij zijn roeping gevonden heeft of in ieder geval definitief beslist heeft consequent er gehoor aan te geven en de liefde van de Vader te prediken met alle gevolgen van dien. Hij gooide daarmee de ruiten in van veel heilige huisjes. Heel uitdrukkelijk heeft Hij niet willen kiezen voor de dingen van de wereld, zoals daar zijn: eigenmachtigheid, ijdelheid en hebzucht. We lezen erover in het Lukasevangelie. De eerste lezing komt uit het boek Deuteronomium en herinnert er aan hoe het allemaal begonnen is: Abram, de zwervende Arameeër die werd tot Abraham, – allemaal heel diepzinnig en voor de goede verstaander een parabel van eigen leven.

Thema: **"Onderweg, ... waarheen?"**

EERSTE LEZING uit het boek Deuteronomium (Dt.26,4-10)
In die dagen sprak Mozes tot het volk: 'De priester zal de korf met de eerste veldvruchten van u aannemen en hem plaatsen voor het altaar van de Heer, uw God. Dan moet gij staande voor de Heer, uw God, zeggen: 'Mijn vader was een zwervende Arameër. Hij is met een klein aantal mensen naar Egypte gegaan. Maar terwijl hij daar als vreemdeling verbleef, is hij een groot, machtig en talrijk volk geworden. Toen de Egyptenaren ons slecht behandelden, ons verdrukten en ons harde slavenarbeid oplegden, hebben wij tot de Heer, de God van onze vaderen geroepen, En de Heer heeft ons verhoord en zich onze vernedering, ons zwoegen en onze verdrukking aangetrokken. Hij heeft ons uit Egypte geleid met sterke hand, met opgeheven arm, onder grote verschrikkingen, tekenen en wonderen. Hij heeft ons naar deze plaats gebracht en ons dit land geschonken, een land van melk en honing. Daarom breng ik nu de eerste vruchten van de grond, die Gij, de Heer, mij hebt geschonken'. En Mozes voegde eraan toe: 'Dan moet ge die voor de Heer uw God neerleggen en u voor Hem neerbuigen'.

TWEEDE LEZING uit het evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lukas. (Lk.4,1-13)
In die tijd ging Jezus, vervuld van de heilige Geest weg van de Jordaan. Hij werd door de Geest naar de woestijn gevoerd, waar Hij veertig dagen verbleef en door de duivel op de proef werd gesteld. Gedurende die dagen at Hij niets en toen ze voorbij waren kreeg Hij honger. De duivel zei nu tot Hem: 'Als Gij de zoon van God zijt, beveel dan aan die steen daar dat hij in brood verandert'. Jezus gaf hem ten antwoord: 'Er staat geschreven: De mens leeft niet van brood alleen'. Daarop voerde de duivel Hem omhoog en toonde Hem in een oogwenk alle koninkrijken der wereld. En de duivel sprak tot Hem: 'Ik zal U alle macht geven over deze heerlijke gebieden want ze zijn mij geschonken, en ik geef ze aan wie ik wil. Als Gij dus in aanbidding voor mij neervalt, zal dat alles van U zijn'. Toen antwoordde Jezus hem: 'Er staat geschreven: De Heer uw God zult gij aanbidden en Hem alleen dienen'. Daarna bracht de duivel Hem naar Jeruzalem, plaatste Hem op de bovenbouw van een tempelpoort en sprak tot Hem: 'Als Gij de zoon van God zijt, werp U dan vanaf deze plaats naar beneden; want er staat geschreven: Aan zijn engelen zal Hij omtrent U het bevel geven U te beschermen en zij zullen U op de handen nemen opdat Ge uw voet niet zult stoten aan een steen'. Maar Jezus gaf hem ten antwoord: 'Er is gezegd: Gij zult de Heer, uw God, niet op de proef stellen'. Toen gaf de duivel al zijn pogingen om Hem te verleiden op en hij verwijderde zich van Hem tot de vastgestelde tijd.

OVERWEGING

Niemand, dierbare mensen, zal beweren dat het op de wereld best wel goed gaat, maar indien toch, dan is er reden voor de vraag wat dat dan wel mag zijn dat zo goed gaat. Je krijgt dan een uitvoerig antwoord, – weet u wel, wereldwijd neemt bv. de armoede af en intussen wel de ongelijkheid toe, dat het milieuprobleem serieus wordt genomen, ook de wereldpolitici met elkaar in gesprek zijn en zo nog veel meer, – dikwijls onderwerpen voor bijvoorbeeld Buitenhof en soortgelijke actualiteitsprogramma's. Allemaal waar, maar waar gaat het éigenlijk over? Dat wil zeggen: wat is het fundament van al wat goed gaat en wordt beoogd voor de toekomst.

Dat cultuurgegeven, dierbare mensen, is een goeie toegang tot die eerste lezing van vandaag, die vertelt over ene Abram, bij wie alles begonnen is en over wie er staat geschreven: "Mijn vader was een zwervende Arameeër." Bij hem is het ooit begonnen. Dan neem ik u verder mee terug in de geschiedenis en hoop uw aandacht en de bewegingen van uw hart af te kunnen stemmen op wat ooit die Abram (– wie dat dan ook geweest moge zijn –) moet hebben bewogen toen hij besloot zijn land te verlaten en liever in onzekerheid te willen leven, dan het gezeten bestaan van elke nieuwe dag, zoals ook uw en mijn nieuwe dagen. Abram woonde in de stad Ur aan de monding van Eufraat en de Tigris (het huidige Irak). Het was de meest welvarende stad in het hele Midden-Oosten van krap 2000 jaar voor Christus. Hij had het goed en leefde in de absolute zekerheid van huisvesting, voeding, werk en veiligheid, – alles wat men zich tot op de huidige dag maar kan wensen. Hij deelde in een cultuur die vervuld was van denken

in termen van noodlot en pluk de dag, maar ook vervuld van een magie die wij bijgeloof zouden noemen. Abram was daarmee niet tevreden. Hij wilde op zoek naar een dieper, een zinvoller leven en verliet daarom, – let wel: dáárom zijn geboortegrond onderweg naar het onbestemde.

Herkent ook u, dierbare mensen, daarvan iets? Is dat niet het gevoel dat je overvalt als je opeens, heel kort beseft dat het leven, misschien jouw leven niet veel inhoud heeft? Geldt dat niet ook voor de zogenaamde 'zegeningen' van onze welvaart en technische cultuur, al ons geld en ons consumptiegedrag, al de gebroken beloften en mislukte plannen van de westerse landen? Ook de waan van de dag die je van de straat moeten houden bij gebrek aan spirituele intenties, bij gebrek aan diepgang, ...?

Is dat, dierbare mensen, niet een mooie intro van de 40-dagentijd? Die zin: "Mijn vader was een zwervende Arameeër", is natuurlijk niet zoiets als de herinneringsfoto aan een romantisch avontuur, maar een vraag, – een onuitgesproken vraag aan elke generatie opnieuw maar ook aan ieder persoonlijk, een vraag over wat je met je eigen leven doet. Dat geldt voor u, voor mij, voor ons samen in onze Kerk, geloofsgemeenschap en samenleving.

Ik mag u die vraag doorgeven, – natuurlijk niet met de bedoeling iemand ertoe te bewegen een rugzak met het allernoodzakelijkste te vullen en vervolgens huis en haard te verlaten op zoek naar diepzinnigheid, zoals veel zogeheten backpackers. Dat leidt niet gauw ergens toe; onze wereld heeft trouwens al meer dan genoeg zwervende mensen. Nee, het gaat eerder om een vraag die je heel goed bij je gewone leven kunt stellen. "Ben je tevreden met alles wat je hebt en doet? Is dat je leven? Stelt dat jou tevreden? Is dat de zin en inhoud van je bestaan?" Abram vond zijn goede welvaartsleven te weinig niveau hebben en hij zocht naar een diepere geborgenheid dan het welvarende Babylonië hem bood. Hij pakte zijn spullen en ging zwervend op zoek naar échte geborgenheid, nadat hij die van zijn welvaart had ontmaskerd.

Dierbare mensen, als je in de 40-dagentijd alleen al voor die vraag begrip krijgt, – als die vraag je vermag aan te spreken, dan is je 40-dagentijd al bijna geslaagd. Het geldt voor ieder persoonlijk maar ook voor de gemeenschap. Alle christelijke kerken zitten in principe te wachten op het moment, dat alle mensen hun geld, computers, auto's, sociale veiligheid, hun carrière, hun pret en alles wat maar afleidt en de agenda's vult, ... dat ze dat allemaal ontmaskeren, dat wil zeggen: de betrekkelijkheid ervan doorzien. We hoeven van onze welvaart niets weg te doen, maar o wee als je denkt dat de inhoud van ons leven daarin bereikbaar is.

Dierbare mensen, er is geen verschil met Abram en de hele zwerfgeschiedenis van het joodse volk. Ook u en ik kunnen elke dag opnieuw beginnen met de woorden: "Mijn vader was een zwervende Arameeër" en als je dat doet, kom je misschien tot de ontdekking, dat je aan je leven iets kunt toevoegen dat waardevol is.

Met die gedachte op zoek zijn naar wat echt waardevol is, neem ik u nog even mee naar het tafereel van het evangelie: Jezus in de woestijn. Hij wijst drie stereotype wereldse aanbiedingen af. Alleen al daarover is een aparte overweging van een uur mogelijk. Maar één ding mag onze aandacht vangen: Jezus was een jood en Hij kende het drama van zijn volk door en door. Tijdens zijn verblijf in de eenzaamheid van de woestijn, moet Hij een moment hebben gehad waarop Hij besloot alles los te laten wat Hij had, alsook wat Hij nog zou kunnen bereiken. Hij koos vervolgens met een strikte onvoorwaardelijkheid voor de God die Hij zijn Vader zou gaan noemen. Hij wilde geen eigen imperium, Hij wilde geen carrière en een grote naam, Hij wilde ... alleen de wil van de Vader. Diens naam moest worden geheiligd, diens rijk moest er komen en diens wil zou geschieden.

Kunnen ook wij dat zeggen, u en ik en wij samen? Zeker, maar niet doen. Het antwoord is dus nee. Maar dat wil niet zeggen, dat je niet op weg kunt gaan, – vandaag nog onderweg-zijn, – op zoek naar wat per saldo er meer toe doet dan wat je nu hebt en bent. Je bent dan met Abram in het goede gezelschap, bij wie het ooit begon én van Jezus van Nazareth die die reis voltooide, – voor hem die begon, voor u en mij.

(– Ruimte voor aantekeningen –)

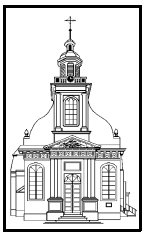

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 10 maart 2019
© Frans E.M.Verhaar pr.